

16 OKTOBER 2011 – NEGENENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

Kruis of munt

IN DE LITURGIE LEZEN WE al maandenlang uit het evangelie volgens Matteüs (dit is het jaar A van de driejarige cyclus). We naderen het einde van zijn evangelie. Nog een vijftal weken. De ontknoping, het passieverhaal van Jezus, horen we tijdens de Goede Week. Maar we zien nu al hoe de tegenstand tegen Jezus groter wordt.

Jezus heeft gezegd en getoond dat God liefde is, grenzeloze liefde. Hij had prioritaire aandacht voor marginalen, voor zieken, voor zondaars. Maar het is vreemd hoe zo’n weerloze liefde soms mensen hindert en zelfs agressief maakt. Hoe kan zachtheid hardheid oproepen? In de parabel van de werkers van het elfde uur zei de wijngaardenier al: „Ben je kwaad, omdat ik goed ben?” Vreemd, maar het is soms zo. En nu vormt er zich een monsterverbond tegen Jezus. De Farizeeën waren al lang tegen Hem. Zij waren ook nationalisten, die tegen de Romeinse bezetter gekant waren. Maar nu sluiten die een verbond met de Herodianen, die collaboreerden met de Romeinse bezetter.

Ik herinner me nog hoe iemand, lang geleden, in een projectgroep zei: „Als je wilt dat je actie lukt, moet je tegen iemand zijn, een tegenstander zoeken.” Het was alsof Niccolò Machiavelli in die denkgroep zat. Het is afschuwelijk als principe, maar in de werkelijkheid gebeurt het. Haat tegen een derde brengt soms aartsvijanden bij elkaar. Nu, en toen ook.

De alliantie ‘tegen Jezus’ zoekt om Hem in de val te lokken met een venijnige vraag: „Meester,” – zo noemen ze Hem, maar ze willen Hem buizen als een eerstejaars – „Meester, U bent een oprecht mens. Voor U telt alleen de waarheid. U bent geen slippendrager. Wij hebben een probleem. Wat denkt U, mogen wij – of moeten wij – belasting betalen aan de keizer van Rome?”

Een valstrik. Als Jezus antwoordt: „Ja, je moet belasting betalen”, dan zullen ze Hem antwoorden dat Hij een collaborateur is en zijn bloedeigen volk in de steek laat. Antwoordt Hij: „Nee, geen belasting betalen”, dan zullen de anderen zeggen dat Hij opstand uitlokt en repressie. En ook dan zal zijn eigen volk het slachtoffer zijn.

„Toon me een Romeins muntstuk”, vraagt Jezus. Ze tasten in hun zakken en halen er een uit. Jezus blijkt bij de pinken met zijn vraag om een muntstuk te tonen. Daarmee is al de helft van het publiek gebuisd, want orthodoxe joden gebruikten nooit Romeins geld. Ze hadden dat nooit op zak (in principe niet, maar we weten hoe dat gaat) en ze betaalden met joods geld. „En wiens beeltenis staat er op zo’n Romeinse munt?”, vraagt Jezus. Niet koning Albert zoals bij ons, maar de Romeinse keizer en het randschrift luidt: „Keizer Tiberius, zoon van Divus Augustus”, de goddelijke keizer. Een mens die van zichzelf zegt dat hij god is. „Wel,” zegt Jezus, „geef dat vuile geld terug aan die keizer, die zichzelf zoon van god noemt.”

Even stilte. Maar Jezus gaat door: „Geef vooral aan God wat God toekomt.” Op een muntstuk staat geen beeltenis van God. Joden mochten geen enkel beeld of schilderij van God maken. God is veel groter dan ieder menselijke beeldhouwwerk of gravure. Waar vind je Gods beeltenis dan wel? Ja, in de mens. Als je Gods gezicht wilt zien, kijk dan naar het gezicht van de medemens. God heeft geen andere beeltenis dan de mens, en dan nog speciaal de zieke, de arme, de vervolgte, de stervende mens. „Het naakte, kwetsbare gelaat van de andere”, schreef de Franse denker Emmanuel Levinas.

„Aan God geven wat Hem toebehoort” is dus: voor mensen zorgen, voor elkaar. Gods beeltenis in iedere mens respecteren. U kent het verhaal uit de tijd net na de Tweede Wereldoorlog. Amerikaanse soldaten helpen dorpelingen in Duitsland om een gebombardeerde kerk op te ruimen. Ze vinden een Christusbeeld, bijna intact, maar de handen ontbreken. Een soldaat heeft erbij gekrast: „Ik heb geen andere handen dan de jouwe.”

Jezus speelt kruis of munt en wijst de munt af. Het zal dus een kruis worden.

Toch even biddend nadenken deze week: geven wij aan God wat Hem toekomt? En wat zou dat dan kunnen betekenen in ons leven, vandaag?

EERSTE LEZING

JESAJA 45, 1.4-6

Zo spreekt de Heer tot Cyrus, zijn gezalfde, die Hij bij zijn rechterhand heeft genomen om de volkeren voor hem neer te werpen, om koningen de gordels van de lenden te trekken, om deuren voor hem open te stoten en geen poort gesloten te laten:

„Het was omwille van mijn dienaar Jakob en om Israël, mijn uitverkorenen, dat Ik u bij uw naam heb geroepen en u een eretitel heb gegeven, alhoewel gij Mij niet kende. Ik ben de Heer, en niemand anders! Buiten Mij is er geen God. Ik heb u omgord zonder dat gij Mij kende, zodat allen het nu kunnen weten, die van het oosten en die van het westen: Ik ben de Heer, en niemand anders!”

TWEEDE LEZING

EERSTE BRIEF AAN DE
TESSALONICENZEN 1, 1-5b

Van Paulus, Silvánus en Timóteüs aan de christengemeente van Tessalonica, die is in God de Vader en de Heer Jezus Christus. Genade voor u en vrede!

Wij zeggen God dank voor u allen, telkens wanneer wij uw naam noemen in onze gebeden. Onophoudelijk gedenken wij voor het aanschijn van God, onze Vader, uw werkdadig geloof, uw onvermoeibare liefde en uw standvastige hoop op onze Heer Jezus Christus. Wij weten, broeders en zusters, dat God u liefheeft en dat gij door Hem zijt uitverkoren, want wij hebben u het evangelie verkondigd niet alleen met woorden maar met kracht en heilige Geest en volle overtuiging.

EVANGELIE

MATTEUS 22, 15-21

In die tijd gingen de Farizeeën onder elkaar beraadslagen hoe ze Jezus in zijn eigen woorden konden vangen. Zij stuurden hun leerlingen met de Herodianen op Hem af met de vraag: „Meester, wij weten dat Gij oprecht zijt en de weg van God in oprechtheid leert; Gij stoort U aan niemand, want Gij ziet de mensen niet naar de ogen. Zeg ons daarom: wat dunkt U, is het geoorloofd belasting te betalen aan de keizer of niet?”

Maar Jezus doorzag hun valsheid en zei: „Waarom probeert gij Mij te vangen, gij huichelaars? Laat Mij de belastingmunt eens zien.” Zij hielden Hem een geldstuk voor. Hij vroeg hun: „Van wie is deze beeldenaar en het opschrift?” Zij antwoordden: „Van de keizer.” Daarop sprak Hij tot hen: „Geef dan aan de keizer wat de keizer toekomt, en aan God wat God toekomt.”

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting
’s Hertogenbosch, www.bijbel.net